

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 663/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených LEGAL CARTEL s. r. o., Na Hrebienku 5433/40, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č. k. 5C/225/2009-983 z 29. decembra 2017 a jeho dopĺňaciemu rozsudku č. k. 5C/225/2009-1026 z 2. februára 2018 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/215/2018-1099, 8Co/216/2018 z 30. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. februára 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej spolu aj „napadnuté rozhodnutia“). Navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať im finančné zadosťučinenie v celkovej sume 20 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Pezinok (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 29. decembra 2017 a dopĺňacím rozsudkom z 2. februára 2018 zamietol žalobu sťažovateľiek, ktorou sa domáhali určenia, že [REDACTED] ([REDACTED], [REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), bola ku dňu smrti, t. j. k [REDACTED] výlučnou vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/2 k označeným nehnuteľnostiam. Žalovaným priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Sťažovateľky argumentovali tým, že poručiiteľka nadobudla vlastníctvo sporných nehnuteľností od svojej matky na základe darovacej zmluvy z 11. marca 1948 a ku konfiškácii predmetných nehnuteľností z majetku matky poručiiteľky či poručiiteľky nikdy nedošlo. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v marci roku 1948 matka poručiiteľky nemohla platne previesť na poručiiteľku darovacou zmluvou vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, pretože ich vlastníkom bol v tom čase štát. Ďalej okresný súd ustálil, že správnosť úradného postupu pri zápise vlastníckeho práva poručiiteľky do pozemkovej knihy v marci v roku 1948 bola jednoznačne spochybnená a túto pochybnosť sa žalobcom v priebehu dokazovania nepodarilo vyvrátiť. Za tohto stavu dospel okresný súd k záveru, že žalujúca strana neuniesla dôkazné bremeno v tom, že by preukázala, že poručiiteľka nadobudla v marci v roku 1948 vlastníctvo predmetných nehnuteľností, čo bolo dôvodom na zamietnutie žalobkyňami požadovaného určenia. Okresný súd dospel k zisteniu, že pokiaľ by aj majetok matky poručiiteľky nebol konfiškovaný na základe nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie č. 104/1945 Sb. n. SNR“), k jeho konfiškácii došlo na základe dekrétu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. o konfiškácii nepriateľského majetku a Fondoch národnej obnovy (ďalej len „Benešov dekrét“). Postupujúc ďalej metódou myšlienkového experimentu, súd za základ svojej úvahy použil tézy prezentované žalobkyňami, že na matku poručiiteľky sa nevzťahoval § 1 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR ani § 1 Benešovho dekrétu, t. j. že matka poručiiteľky mohla na poručiiteľku previesť vlastnícke právo darovacou zmluvou z 11. marca 1948. Pokiaľ by aj poručiiteľka od svojej matky platne nadobudla spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach, naďalej platí, že vlastníctvo stratila 19. septembra 1948 v momente, keď v transporte 332/11 prekročila štátne hranice Československej republiky na stanici Parkan-Szob, a to na základe čl. VII dohody o výmene obyvateľstva, v zmysle ktorého vlastnícke právo presťahovaných osôb k im prináležiacim nehnuteľnostiam prechádza na štát ich doterajšieho bydliska, v spojení s § 2 ods. 1 druhou vetou zákona č. 148/1947 Sb., v zmysle ktorého sa podmienky pre konfiškáciu majetku pokladali za splnené, pokiaľ bola osoba, ktorej tento majetok prináleží, presťahovaná do Maďarska. Uvedené zistenie okresný súd jednoznačne viedlo k zamietnutiu požadovaného určenia.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 30. apríla 2019 potvrdil rozsudok okresného súdu a doplniací rozsudok ako vecne správne. Za nedôvodnú považoval námietku sťažovateľiek o nesprávnosti skutkového záveru v otázke, či sa matka poručiiteľky alebo poručiiteľka zúčastnila SNP (odboja), keď podľa okresného súdu táto skutočnosť v spore preukázaná nebola a ani samotné sťažovateľky ju nepreukázali. Skutočnosť, že poručiiteľka v transporte prekročila hranice, nepochybne vyplývala zo zoznamu presídlencov z Československa do Maďarska, v ktorom bola uvedená aj poručiiteľka v spojení s obsahom potvrdenia Osídľovacieho úradu v Bratislave, ktorý je súčasťou tohto dokumentu, a podporne vyplýva i z toho, že poručiiteľka následne žila a zomrela v Maďarsku. Krajský súd ďalej konštatoval, že na základe dostatočne a správne ustáleného skutkového stavu súd prvej inštancie posúdil spor správne i po právnej stránke a jeho odôvodnenie v plnej miere vyhovuje požiadavkám na odôvodnenie rozsudku.

5. Sťažovateľky podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietali, že krajský súd si nespĺnil svoju povinnosť uloženú v § 219 ods. 3 CSP, teda neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej

tabuli súdu a na webovej stránke súdu najmenej päť dní pred jeho vyhlásením, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Ďalej sa nestotožnili so záverom okresného súdu, že matka poručiťky nebola v čase darovania vlastníčkou predmetných nehnuteľností, preto v marci 1948 nemohla platne previesť na poručiťku vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Sťažovateľky spochybnili svedeckú výpoveď svedka Szilinszkého, ktorú považovali za nedôveryhodnú. Rozporovali tiež skutkový záver okresného súdu i krajského súdu o priebehu udalostí predchádzajúcich podaniu žaloby, a to tak pokiaľ ide o otázku maďarskej národnosti matky poručiťky a poručiťky, účasti matky poručiťky v odboji počas druhej svetovej vojny, ako aj vo vzťahu k zápisom v pozemkovoknižnej vložke. Sťažovateľky spochybnili konfiškáciu majetku matky poručiťky na základe Benešovho dekrétu. Okresný súd sa nevysporiadal s ich argumentáciou o odložení konfiškácie do času, kým sa nezačalo s realizáciou Dohody medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva, pričom ani krajský súd sa žiadnym spôsobom nevyjadril k týmto námietkam. V konaní nebolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že poručiťka reálne prekročila štátne hranice na stanici Parkan-Szob, a to predovšetkým s poukazom na krstný list poručiťky, s ktorým sa súdy nižšej inštancie žiadnym spôsobom nevysporiadali. Krajský súd si nespĺnil svoju povinnosť riadneho a dostatočného odôvodnenia rozhodnutia, čo predstavuje porušenie ich práva na spravodlivý proces.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1Cdo/176/2020 z 24. augusta 2022 dovolanie sťažovateľiek odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

III.

Argumentácia sťažovateľiek

7. Namietané porušenie práva na spravodlivý proces vidia sťažovateľky v tom, že okresný súd i krajský súd rezignovali na povinnosti uložené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP a na princíp právnej istoty definovaný v čl. 2 CSP a princíp rovnosti strán podľa čl. 6 CSP. Uvedené konanie súdov je v rozpore so zásadami obsiahnutými v čl. 2 ods. 1 a 2 CSP, ako aj v rozpore so základnou procesnou zásadou zákazu *denegationis iustitiae*. Oba uvedené súdy dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže nevykonali všetky navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, čo sťažovateľky opakovane namietali, a ani dovolací súd sa vo svojom rozhodnutí s uvedeným dostatočne nevysporiadal.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09,

IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016), keď navyše znenie petitu ústavnej sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľiek nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

10. Keďže odvolanie sťažovateľiek podané proti rozsudku okresného súdu a dopĺňaciemu rozsudku bolo meritórne prejednané, uplatnenie právomoci krajského súdu ako súdu odvolacieho v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu konať o namietanom porušení označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a jeho dopĺňacím rozsudkom.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegationis iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti) (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017).

13. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že vo veci sťažovateľiek namietajúcich procesný postup konajúcich súdov a napadnutý rozsudok krajského súdu v konaní o ich určovacej žalobe bola daná právomoc najvyššieho súdu v dovolacom konaní. Sťažovateľky využili svoje právo podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP. V ňom namietali rovnaký okruh nedostatkov, ktoré tvoria aj obsah dôvodov ústavnej sťažnosti. Uplatnenie právomoci najvyššieho súdu konajúceho o dovolaní sťažovateľiek v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

14. Sťažovateľky postup a rozhodnutie odvolacieho súdu v petite ústavnej sťažnosti nenamietajú. Keďže, ako už bolo uvedené, ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania a osobitne petitom ústavnej sťažnosti, možným porušením označených práv najvyšším súdom sa v tomto konaní nezaoberal. Ústavný súd v uvedenej súvislosti poukazuje na to, že konanie pred ním je ovládané

princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o ústavnej sťažnosti iný orgán verejnej moci bez výslovného návrhu sťažovateľa.

15. S poukazom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu